

Efektivnost podpory podnikání v rámci ČR

Vzhledem k tomu, že jednou z priorit JVM-RPIC, s.r.o. je již od r.1992 zprostředkovávání, příprava na získání a vlastní vyřizování dotací na podnikání, je jistě zajímavé porovnat tyto praktické zkušenosti se situací v zemích Evropské unie.

Ve vztahu k situaci ve vyspělých zemích

Především v 90. letech podpora MSP (malé a střední podnikání) povýšila na jedno z hlavních témat politického programu ve všech vyspělých zemích. Je to důsledek skutečnosti, že MSP jsou schopny lépe odolávat a přizpůsobit se krizi.

Podpora MSP je ve vyspělých zemích převáděna do opatření, která všeobecně pěstují "podnikatelského ducha", spolu se snižováním administrativních břemen, příspěvků na sociální zabezpečení a daní, kampaněmi za nezávislé podnikání, přístupem k informacím, zlepšováním přístupu MSP k financování a podporou týkající se začínajících podniků.

V ČR je nedocena potřeba trvalého procesu vznikání nových firem z řad MSP.

Cíl podporovat MSP ve vyspělých zemích vyústil do dvou hlavních směrů politických opatření:

a) všeobecná politika

Cílem je vytvářet příznivé podnikatelské klima. Do opatření v této oblasti patří např. snižování administrativních břemen, snižování daní a sociálních příspěvků, změny právních norem, zlepšování finančního prostředí, zdokonalení infrastruktury...

b) specifická politika

Cílem je podporovat MSP v jejich úsilí o překonání překážek růstu. Jedná se o doplněk všeobecné politiky. Do opatření v této oblasti patří např. různé finanční pomoci, bezplatné konzultace, informace, podpora výzkumu, vývoje, kooperací apod.

V ČR výše zmíněná koncepčně pojatá všeobecná politika chybí, byly vytvořeny z větší části nástroje specifické politiky, které však vykazují velmi malou účinnost. MSP je stále považováno za něco podobného velkým podnikům a v důsledku toho je chápána konstrukce a realizace podpory MSP. Nelze se divit, že taková podpora je málo využívána. Příčiny jsou dvě – nedostatek subjektů MSP a špatná konstrukce podpůrných opatření.

V následující tab. je zachycena dostupnost podpůrných opatření zaměřených na MSP podle jednotlivých oblastí působnosti v ČR a EU.

OBLASTI PŮSOBNOSTI	ČR	EU
Všeobecná daňová opatření		x
Výzkum a vývoj	x	x
Regionální rozvoj	x	x
Subdodávky a dílčí kontrakty		x
Vývoz	x	x
Zaměstnanost	x	x
Začínající podniky	x	x
Informace a poradenství	x	x
Financování	x	x
Vzdělávání a školení	x	x
Kooperace		x

Z uvedené tabulky jasně vyplývá, že většina standardních nástrojů na podporu MSP je v ČR v rámci specifické politiky zavedena. Problémem zůstává jejich účinnost, dostupnost a efektivnost.

Na základě průzkumů a reakcí podnikatelské veřejnosti

Velmi zajímavé je potom sledovat kontrast mezi existujícími nástroji podpory MSP v ČR a názory samotných podnikatelů na podnikatelské prostředí. Poslední průzkumy tohoto typu proběhly v roce 1997.

Problémy legislativy	47,3%	dotázaných
Financování, finanční zdroje	37,4%	
Nedostatků v lidských zdrojích	25,4%	
Konkurence	6,7%	
Jiné	12,4%	

Uvedená čísla jasně potvrzují nedostatky v podpoře MSP v rámci ČR (nástroje jsou zavedeny, bariery zůstávají) oproti stavu ve vyspělých zemích. Vyjimku snad tvoří oblast lidských zdrojů, vysoké procento je poplatné r.1997, kdy byla velmi nízká míra nezaměstnanosti a obecně problémy se získáním kvalifikovaných pracovníků. Pozoruhodné je, že pouze 6,7 % považuje za překážku podnikání konkurenci.

Ve vztahu k jednotlivým podpůrným institucím

Česká exportní banka

Poskytuje především zvýhodněné financování a záruky za exportní úvěry. Její činnosti i přes veřejné proklamace není zaměřena prioritně na MSP. Svědčí o tom i následující výkazy:

Produkt	Podepsané 1-10/99		Podepsané v r. 1998	
Financování	Počet	mln.Kč	Počet	mln. Kč
Dlouhodobé	12	3,2	15	2,3
Krátkodobé	70	3,8	37	1,4
Celkem	82	7	52	3,7

Produktivita tohoto bankovního domu ve vlastnictví státu je z hlediska počtu případů nízká, z hlediska objemu finančních prostředků je zřejmé, že orientace na MSP je pouze proklamovaná. Přístup k podpoře je komplikovaný, pouhé formuláře a náležitosti odrazují od žádosti o podporu.

EGAP, a. s.

Jedná se o instituci ve vlastnictví státu, zaměřenou na pojišťování vývozních úvěrových rizik. Činnost je úzce navázána na ČEB, a.s. Na rozdíl od ČEB, a.s. vyjadřuje své výsledky pouze ve finančním vyjádření, není možno posoudit do jaké míry pomáhá sektoru MSP.

Podnikatelé z řad MSP zpravidla službu nevyhledávají, své obchodní aktivity staví na osobní znalosti zahraničních obchodních partnerů, nechtějí situaci komplikovat dalším subjektem a zdražováním ceny.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.

Jedná se o nejrozšířenější nástroje podpory MSP v ČR, část je zaměřena i regionálně. Poskytuje především záruky za úvěry, úvěry, příspěvky na úroky. Stěžejní aktivity banky na území Zlínského kraje v r. 1998 jsou zachyceny v tabulce:

Okres	Poč. míst	Poč. záruk	Bank. záruk	Cen. zvýh. záruky	Poč. úvěrů	Obj. úvěrů na úrok	Poč. přísp.	Obj. přísp.
Zlín	29	8	34,9	9,9	3	7,2	11	7,8
KM	3	5	19,3	3,8	0	0	3	3,1
UH	29	6	30,2	11,2	3	12	3	3,7
VS	11	10	73,4	18,9	0	0	2	6,2
CELK.	72	29	157,8		6	19,2	19	20,8

Celkem banka v ČR v r.1998 vytvořila 1370 pracovních míst.

Obecně lze k činnosti banky konstatovat, že její činnost je prioritně zaměřena na problémové okresy definované vládou. Podpora v ostatních částech země stagnuje. Činnost je vyvíjena na bázi klasické bankovní